

Підсумовуючи все вищевикладене, можна зробити висновок, що на сьогодні існують значні зміни у сфері контрольно-наглядової діяльності органів прокуратури за дотриманням прав, свобод та законних інтересів у сфері публічного управління. Адже приймаючи новий Закон України «Про прокуратуру», законодавець значно зменшує повноваження прокурорів у сфері дотримання прав, свобод та законних інтересів людини та громадянина, закріплюючи це право за іншими контролюючими органами.

Проте, є й позитивні зміни щодо виключення загального нагляду з переліку функцій прокуратури, які проявляються у тому, що увага органів прокуратури буде безпосередньо сконцентрована на процесі розслідування злочинів, підтримання державного обвинувачення в суді та наглядом за сферою відбування кримінальних покарань. Даним законопроектом також передбачається наближення повноважень прокурора до повноважень адвоката при наданні правової допомоги.

Список використаних джерел:

1. Проект Закону України «Про прокуратуру», реєстр. № 3541 від 05.11.2013. – Режим Доступу [Електронний режим]: http://zib.com.ua/ua/print/37035-proekt_zakonu_pro_prokuraturu_tekst.html
2. Скаун О. Ф. Теория государства и права: Учеб. пособие. – Харьков: Консум, 2000. – 708 с.
3. Серета Г. П. Чи потрібен нагляд за додержанням і застосуванням законів / Г. П. Серета // Вісник прокуратури. – 2003. – № 2 (20). – С. 23-27

Мироненко Т.Є.

*кандидат юридичних наук,
старший радник юстиції, директор,
Інститут підготовки кадрів
Національної академії прокуратури України*

ПРАВОВА ПРИРОДА ПРОКУРОРСЬКОГО НАГЛЯДУ

З урахуванням вимог законодавства та історичного значення прокурорським наглядом, на думку О.В. Вороніна, слід вважати самостійне правове явище, що відрізняється від інших видів контрольної діяльності. Такий висновок ґрунтується на тому, що це єдиний вид публічної перевіркової діяльності, що передбачає правову оцінку дотримання та виконання законів максимально можливим колом піднаглядних осіб, якими є переважна більшість публічних органів, установ та посадових осіб [1, с. 14]. В свою чергу, П.М. Каркач зазначає, що прокурорський нагляд за додержанням і застосуванням законів – це вид діяльності спеціально уповноважених органів державної влади, що здійснюється від імені держави із застосуванням встановлених законом повноважень та правових засобів, з метою перевірки додержання Конституції та законів України, вжиття заходів щодо усунення порушень закону, притягнення порушників у встановленому законом порядку до відповідальності [2, с. 76]. Всеосяжно ж дефініція прокурорського нагляду сформульована в підручнику «Прокурорський нагляд» за загальною редакцією Ю.Є. Вінокурова, в якому поняття прокурорський нагляд характеризується як комплексне поняття, що охоплює і характеризує: 1)

основну функцію прокуратури як специфічного виду державної діяльності (вживання поняття «прокурорський нагляд» стосовно діяльності прокурора має на увазі проведення перевірок точності виконання вимог усіх законів, що діють на території держави або будь-якого з них у кожному конкретному випадку); 2) галузь юридичної науки; 3) наукову дисципліну [3, с. 11-12].

Що стосується суб'єкта прокурорського нагляду, то таким є посадова особа органу прокуратури, наділена правоохоронною владою в межах своєї компетенції, і яка діє з метою забезпечення верховенства закону, єдності і зміцнення законності, захисту прав і свобод людини і громадянина, а також охоронюваних законом інтересів суспільства і держави та вжиття заходів до виявлення, попередження порушення і відновленню порушеної законності, притягнення винних осіб до встановленої законом відповідальності з підстав, встановлених законом [4, с. 21-22].

Об'єктом прокурорського нагляду в Україні, виходячи зі змісту п. 1.3. Наказу Генерального прокурора України від 12 листопада 2012 року N 111 [5], є: Кабінет Міністрів України, міністерства, інші центральні і місцеві органи виконавчої влади, органи державного нагляду (контролю), Рада міністрів АРК, органи місцевого самоврядування, військові частини, громадські об'єднання, а також діяльність посадових і службових осіб цих органів, підприємств, установ і організацій, незалежно від форм власності, підпорядкованості та приналежності, у тому числі фізичних осіб-підприємців та громадян. Рівнозначним поняттю «об'єкт нагляду» в спеціальній юридичній літературі можна зустріти термін «піднаглядний суб'єкт» [Див. напр. 1; 2; 3; 6], який не є, в свою чергу, рівнозначним категорії «суб'єкт прокурорського нагляду».

Так, варто звернути увагу на проблему ототожнення об'єкту і суб'єкту прокурорського нагляду. Ці два поняття, як відзначається в доктрині, тісно пов'язані між собою, хоча і суттєво відрізняються за змістом, тому як на практиці, так і в юридичній літературі нерідко трапляються випадки неправильного застосування кожного з них (коли об'єкт називають суб'єктом і навпаки) [6, с. 13]. Тому, для уникнення таких суттєвих підмін понять в подальшому, необхідно розмежовувати їх правовий зміст, а саме: якщо об'єктом прокурорського нагляду є підприємства, установи, організації та інші органи, в яких проводяться прокурорські перевірки виконання законів, то суб'єктом прокурорського нагляду є прокурор, який здійснює нагляд.

В свою чергу, предметом, прокурорського нагляду слід розуміти сферу суспільних відносин, на регулювання якої спрямована діяльність прокурора: із сутності прокурорського нагляду випливає, що діяльність прокурора спрямована на регулювання суспільних відносин, пов'язаних із виконанням вимог законів. Предметом прокурорського нагляду слід вважати і виконання законів юридичними та фізичними (посадовими) особами. При цьому, межі предмету нагляду по колу правовідносин визначаються двома способами: 1) шляхом прямої вказівки закону, 2) за допомогою системного тлумачення норм чинного законодавства, що регулює здійснення прокурорського нагляду в рамках конкретної галузі (ці критерії можуть застосовуватися як сукупно, так і окремо). Разом з цим, як відмічає О.В. Воронін, в доктрині існують різні думки з приводу співвідношення й розуміння понять об'єкта й предмета прокурорського нагляду, оскільки питання про зміст співвідношення такого об'єкту й предмету є одним із найбільш складних. Так, досить часто під об'єктом розуміють діяльність піднаглядних органів та осіб, законність піднаглядної діяльності, правова поведінка піднаглядних суб'єктів, самі

піднаглядні органи та особи. У свою чергу, предмет ототожнюють з об'єктом, діяльністю піднаглядних органів та осіб, виконанням, дотриманням і відповідністю законам або обмежують зміст цього поняття актами і діями органів та осіб, які входять у предмет нагляду [1, с. 17, 20; 3, с. 12-13].

Цілями прокурорського нагляду слід вважати результат, на досягнення якого спрямована вся діяльність прокуратури в цілому і, зокрема, її найважливіша функція – прокурорський нагляд. Як зазначається в доктрині, цілі прокурорського нагляду визначаються статусом прокуратури, її місцем і роллю в системі органів влади держави. У кінцевому рахунку вони визначаються Конституцією, законодавством про прокуратуру, іншим законодавством, що регламентує діяльність прокурорських органів [3, с. 16].

Підсумовуючи, наглядові повноваження прокуратури є вкрай важливим важелем дотримання законності в державі, а тому перед їх звуженням потребують додаткового виваженого осмислення.

Список використаних джерел:

1. Воронин О.В. О современном содержании прокурорского надзора. / О.В. Воронин. // Вестник Томского государственного университета, Серия: Право, 2012, N 4 (6). – С. 14-25.
2. Каркач П.М. Організація роботи прокуратури міста, району. Методичний посібник з організації роботи в міських, районних прокуратурах. / П.М. Каркач. – Х.: Право, 2008. – 352 с.
3. Прокурорский надзор: Учебник. / Винокуров Ю.Е. и др.; Под общ. ред. Ю.Е. Винокурова. – 6-е изд., перераб. и доп. – Москва: Высшее образование, 2005. – 460 с.
4. Копылова О.П. Прокурорский надзор: учебное пособие / О.П. Копылова. – Тамбов: Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2007. – 164 с.
5. Про затвердження Положення про порядок проведення органами прокуратури перевірок при здійсненні нагляду за додержанням і застосуванням законів: Наказ Генерального прокуратура України від 12 листопада 2012 року N 111. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.51129.0>
6. Сухонос В.В. Прокуратура в системі державних органів України: теоретичний аналіз сучасного стану та перспектив розвитку: Монографія. / В.В. Сухонос; [наук. ред. Ю. С. Шемшученко]. – Суми: Університетська книга, 2008. – 448 с.

Музиченко О.В.

студент,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ПОНЯТТЯ, ПІДСТАВИ ТА МЕТА ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

У зв'язку з політичними, соціальними та культурними перетвореннями, що сьогодні відбуваються в Україні, питання охорони та забезпечення конституційних прав людини і громадянина є надзвичайно актуальним.

Конституція України визначила, що права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість держави. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави [1, с. 3].

В статті 21 Конституції України зазначено, що права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними. Але існують певні винятки з цього загального правила. Зокрема, можливість обмеження права на